

Titulació	Tipus	Curs
2503878 Estudis Socioculturals de Gènere	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Alberta Toniolo

Correu electrònic: alberta.toniolo@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit oficial i específic per a seguir correctament l'assignatura. Tanmateix, per tal de poder treure el màxim profit de les lliçons, lectures i exercicis és recomanable que l@s alumn@s tinguin una base mínima de coneixements en història política i social dels darrers dos segles i en la terminologia bàsica de l'economia, a més d'haver cursat l'assignatura Eines per a l'anàlisi social impartida en l'àmbit del Grau d'ESCG. És també oportú que disposin d'una correcta comprensió de l'anglès escrit i parlat, donat que aquesta eina facilitarà l'accés a un ventall més ampli de recursos (bibliogràfics i audiovisuals) amb els quals treballar els diferents temes plantejats per l'assignatura i realitzar els exercicis de pràctiques a l'aula.

Objectius

L'objectiu principal de l'assignatura és l'adquisició dels coneixements i les eines interpretatives per aconseguir:

A. identificar i analitzar els diversos aspectes de la relació entre economia i desigualtat de gènere;

B. comprendre per quins motius i en quina mesura la desigualtat i discriminació de gènere depenen també d'unes asimetries en la distribució de la renda i l'accés a treball i recursos.

Els objectius específics són:

1. entendre i utilitzar els principals conceptes macroeconòmics, els indicadors i les variables quantitatives i qualitatives que permeten detectar els fenòmens econòmics vinculats a la desigualtat de gènere;
2. adoptar una perspectiva d'anàlisi multidisciplinària i interseccional que permeti integrar els fets i processos de natura econòmica amb els de caràcter institucional i sociocultural;
3. distingir els mecanismes socioeconòmics que, en el passat així com en l'actualitat, han definit i construït les relacions de gènere, binàries i no binàries;
4. identificar els factors que impulsen la reproducció de la desigualtat socioeconòmica de gènere, dedicant una atenció especial als valors culturals, les normes i institucions formals i informals que generen jerarquies basades en la marginalització i discriminació;

5. saber quines són, i poden ser, les actuacions polítiques efectives per a disminuir les bretxes econòmiques entre els gèneres, als països de renda per càpita mitjana alta, així com als de renda baixa (nivells de pobresa, accés diferencial a l'educació i la salut, segregació horitzontal i vertical, sostre de vidre, terra enganxós, etc.)

Resultats d'aprenentatge

1. CM22 (Competència) Formular idees pròpies i debatre sobre idees alienes de manera respectuosa, crítica i raonada incorporant una perspectiva no androcèntrica.
2. CM44 (Competència) Relacionar indicadors de sexe i d'edat als nuclis familiars amb un eventual risc més gran de pobresa.
3. KM37 (Coneixement) Avaluar l'impacte de les polítiques fiscals en temes relacionats amb la desigualtat i la pobresa.
4. KM38 (Coneixement) Proposar solucions a problemes laborals de desigualtat a les empreses públiques, privades i no governamentals.
5. KM39 (Coneixement) Avaluar l'aplicació de la normativa laboral en matèria d'igualtat a les empreses públiques, privades i no governamentals.
6. SM35 (Habilitat) Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
7. SM36 (Habilitat) Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació propi de la doctrina i la jurisprudència laborals.

Continguts

Introducció

L'economia com a joc social travessat per interseccionalitats

Tema 1

- 1.1. Dones i gènere en la teoria econòmica. Una panoràmica històrica
- 1.2. L'economia feminista: naixement, consolidació i variants actuals
- 1.3. La teoria de les capacitats i el desenvolupament humà

Tema 2

- 2.1. La divisió sexual del treball: nivells educatius, segregació horitzontal i vertical
- 2.2. El mercat laboral i el gènere: ocupació, sostres i bretxes
- 2.3. La xacra de la no remuneració i invisibilitat

Tema 3

- 3.1. Les polítiques neoliberals i el procés de globalització
- 3.2. La pobresa té gènere: els mapes europeu i mundial de l'escassetat i la fam
- 3.3. El procés d'integració dels mercats i el treball de les dones. Estudi de casos (Amèrica Central, Àsia i Europa)

Tema 4

- 4.1. La discriminació del col·lectiu LGTBIQ+ en el mercat laboral. Estudi de casos (Espanya, UE, EUA)
- 4.2. Els factors socioeconòmics de la violència de gènere
- 4.3. El treball sexual des de la perspectiva de l'anàlisi econòmica

Activitats formatives i Metodologia

Títol

Hores ECTS

Resultats
d'aprenentatge

Tipus: Dirigides

Classes magistrals amb l'ús de TIC - Exercicis pràctics a l'aula	125,5	5,02	CM22, CM44, KM37, KM38, CM22
Tipus: Supervisades			
Realització dels exercicis pràctics a l'aula - Continuitat en l'assistència i participació activa a les classes	15	0,6	CM22, CM44, KM37, SM35, SM36, CM22

Metodologies docents i d'aprenentatge utilitzades en l'assignatura:

Lliçons expositives

Debats a l'aula

Realització d'exercicis de pràctiques a l'aula

Assistència a seminaris

Tutories

Lectura de bibliografia de caràcter acadèmic i informes d'interès

Ús de recursos audiovisuals (entrevistes, pel·lícules, documentals, podcasts, reportatges periodístics)

Campus Virtual de l'assignatura

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final escrit	45% de la nota final	2	0,08	CM22, CM44, KM37, KM38, KM39, SM35, SM36
Exercici d'anàlisi d'un text	20% de la nota final	1,5	0,06	CM22, SM35, SM36
Quatre exercicis puntuats de pràctiques a l'aula	10% de la nota final	6	0,24	CM44, KM37, KM39, SM36
Seguiment, assistència i participació	25% de la nota final	0	0	CM22, SM35, SM36

Les activitats objecte d'avaluació consistiran en la REALITZACIÓ INDIVIDUAL de 3 tipus de proves (A-B-C) i en la modalitat de seguiment personal de l'assignatura (D):

A. Quatre exercicis de pràctiques a l'aula, distribuïts durant el curs i centrats en qüestions plantejades pels diversos temes del programa. A cada apartat principal del temari correspondrà una pràctica. Les pràctiques es podran realitzar només de manera presencial a l'aula i no es podran reprogramar sense una justificació de pes, degudament comprovada amb un certificat oficial (per ex. mèdic). Cada exercici puntuarà sobre 10 i la seva nota valdrà el 2,5% de la nota final de l'assignatura. No realitzar una pràctica comportarà una nota equivalent a 0, amb la pèrdua del 2,5% corresponent. En conjunt, la puntuació dels 4 exercicis equivaldrà a una quota del 10% sobre la nota final de l'assignatura. A l'inici del curs es comunicarà el calendari amb les dates de les 4 proves.

B. Un exercici d'interpretació i anàlisi a realitzar a l'aula, programat aprox. a mitjan semestre, i basat en la redacció d'un comentari d'un text relatiu a una de les qüestions del programa tractades durant les anteriors setmanes del curs. L'exercici es podrà realitzar només de manera presencial a l'aula i no podrà ser reprogramar en una altra data sense una justificació de pes, degudament comprovada amb un certificat oficial

(per ex. mèdic). L'exercici puntuarà sobre 10 i la seva nota valdrà el 20% de la nota final de l'assignatura. No realitzar l'exercici comportarà una nota equivalent a 0, amb la pèrdua del 20% corresponent. A l'inici de curs es comunicarà la data de la prova, que coincidirà amb el dia i l'horari d'una de les classes setmanals.

C. Un examen escrit a final del curs, basat en quatre preguntes d'assaig sobre qualsevol aspecte dels diversos apartats del temari. Cada resposta puntuarà sobre 10, i la nota definitiva de l'examen serà la mitjana entre les 4 puntuacions obtingudes. La nota definitiva de l'examen valdrà el 45% de la nota final de l'assignatura. Durant el curs, i seguint el calendari establert per a la Facultat de FiL, es fixarà i comunicarà la data de la prova.

D. La qualitat del seguiment de l'assignatura, mesurada a partir de: 1. la continuïtat de l'assistència durant tot el curs; 2. la participació activa a les sessions (contestant a preguntes, plantejant dubtes, desenvolupant intervencions i reflexions pròpies, fent els exercicis indicats, etc.); 3. la intervenció en tutories i revisió de proves. La nota relativa a la qualitat del seguiment es calcularà sobre 10 i representarà el 25% de la nota final de l'assignatura.

Qualificació de 'No avaluable'

L'estudiant rebrà la qualificació de 'No avaluable' en el cas que hagi realitzat un percentatge inferior a dues terceres parts de les activitats d'avaluació (< 67%).

Examen de recuperació

Per tenir accés a l'examen de recuperació cal que un/a estudiant:

- hagi estat avaluat/da en un conjunt d'activitats que representi un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura (> 67% del total);

- hagi obtingut una qualificació final de l'assignatura entre 3,5 i 4,9 sobre 10.

L'examen de recuperació constarà de 5 exercicis: 4 preguntes d'assaig sobre el conjunt del programa; i 1 comentari sobre un dels gràfics treballats durant els exercicis de pràctiques. Cada resposta valdrà una nota màxima de 2,0 punts. L'estudiant que superi l'examen de recuperació aprovarà l'assignatura amb una nota de 5,0. En cas contrari, es mantindrà la nota inicial obtinguda amb el procés d'avaluació continuada.

Avaluació única

En el cas d'escollir aquesta opció, un/a estudiant haurà de realitzar:

- un treball individual d'anàlisi i reflexió (text de 20 pp. aprox.) sobre la base d'unes lectures obligatòries i dels continguts de l'assignatura desenvolupats a les classes (40% de la nota final de l'assignatura);

- la presentació oral i discussió del treball amb les reflexions pertinents (10% de la nota final);

- un examen tipus test amb 20 preguntes sobre els continguts del programa i les pràctiques realitzades a l'aula durant el curs (50% de la nota final). El test puntuarà sobre 10 i les respostes incorrectes tindran una penalització.

El text del treball haurà de ser lliurat anteriorment a les altres dues proves, dins del termini del 31 de maig de 2025. Totes/ts les/els estudiants implicades/ts en aquesta modalitat de prova hauran de dur a terme les respectives presentacions i l'examen tipus test en una única sessió. La seva data i el seu horari seran programats i publicats en el Campus Virtual durant el curs.

Revisió de les qualificacions

Amb anterioritat de cada activitat avaluativa, la professora informarà l'alumnat (via Campus Virtual) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment per causa de força major, s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es faran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. La professora vetllarà perquè les/els estudiants hi puguin accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin a l'abast de tothom.

En el cas que un/a estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest darrer es qualificarà amb una nota de 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir.

En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Els actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, del mòbil i altres aparells digitals, etc.) NO són recuperables.

Bibliografia

Bibliografia i altres recursos orientatius

Agenjo Calderón, A. (2021), *Economía política feminista. Sostenibilidad de la vida y economía mundial*, Catarata: Madrid.

- Akelorf, G.A. - Kranton, R.E. (2010), *Identity Economics. How our Identities Shape our Work, Wages, and Well-Being*, Princeton University Press: Oxfordshire.
- Becchio, G. (2019), *A History of Feminism and Gender Economics*. Routledge: Oxfordshire.
- Becker, G. (1987), *Tratado sobre la familia*. Alianza Universidad: Madrid, p. 9-16 i 128-152.
- Benería, L. y Sarasua, C. (2010), "¿A quién afecta el recorte del gasto?", *El País*, 28/10/2010.
- Benería, L. - Berik, G. - Floro, M.S. (2018), *Género, desarrollo y globalización. Una visión desde la economía feminista*. Edicions Bellaterra: Barcelona.
- Blau, F. - Ferber, M. - Winkler, A. (2016), *The Economics of Women, Men and Work*, Oxford University Press: Oxford.
- Blossfeld, H.P. - Skipek, J. - Triventi, M. - Buchholz, S. (Eds) (2015), *Gender, Education and Employment. An International Comparison of School-to-Work Transitions*. Edward Elgar: Cheltenham.
- Boll, C. - Leppin, J. - Rossen, A. - Wolf, A. (2016), *Magnitude and Impact Factors on the Gender Pay Gap in EU Countries*. European Commission: Luxemburg.
- Butler, J. - Fraser, N. (2017), *¿Reconocimiento o redistribución? Un debate entre marxismo y feminismo*, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Cook, J. - Roberts, J. - Waylen, G. (2000), *Towards a Gendered Political Economy*. Palgrave Macmillan: London.
- Corriveau, P. - Roth, K. (2011), *Judging Homosexuals: A History of Gay Persecution in Quebec and France*, UBC Press, Vancouver.
- Craven Nussbaum, M. (2012), *Las mujeres y el desarrollo humano*. Herder Editorial: Barcelona.
- Cunningham, S. - Shah, M. (2016), *The Oxford Handbook of Economics of Prostitution*. Oxford University Press: Oxford.
- Daly, H.E. - Farley, J. (2004), *Ecological Economics: Principles and Practice*, Island Press: Washington D.C..
- Dugard, J. - Porter, B. - Ikawa, D. - Chenwi, L. (2020), *Research Handbook on Economic, Social, and Cultural Rights as Human Rights*, Edward Elgar Publishing: Northampton, Massachusetts.
- Ekman, K.E. (2021), *El ser y la mercancía. Prostitución, vientres de alquiler y disociación*, Bellaterra ed.: Barcelona.
- Feci, S. - Schettini L. (2017), "La violencia contro le donne nella storia", *Volum 8 of Storia delle donne e del genere*, Viella Libreria Editrice: Roma.
- Ferber, M.A. - Nelson, J.A. eds. (2004), *Más allá del hombre económico. Economía y teoría feminista*, Ediciones Cátedra: Valencia.
- Fraser, N. (2022), *Capitalisme caníbal. Com el nostre sistema devora la democràcia, les cures i el planeta, i què hi podem fer al respecte*, Tigre de Paper: Manresa.
- Gálvez, L. - Torres, J. (2010), *Desiguales*, Icaria: Madrid.
- Goldin, C. (2006), "The quiet revolution that transformed women's employment, education and family", *NBER Working Papers*, 11953 <https://www.nber.org/papers/w11953>
- González Luna, L. (2021), *El movimiento del feminismo independiente. 1980-1986*, Editorial Victoria Sau: Barcelona.
- Heberer, E.M. (2014), *Prostitution. En Economic Perspective on its Past, Present, and Future*. Springer: Berlin.
- Herrero, Y. (2023), *Ecofeminismos*, Icaria: Barcelona.
- Herrero, Y. et al. (2019), *La vida en el centro. Voces y relatos ecofeministas*, Madrid: Libros en Acción: Madrid.
- Illouz, E. - Kaplan, D. (2020), *El capital sexual en la Modernidad tardía*, Herder: Barcelona.
- Jackson, T. (2022), *Postcreixement. La vida després del capitalisme*, Arcàdia: Barcelona.
- Lynch, K. - Feeley, M. (2009): *Gender and Education (and Employment). Gendered Imperatives and their implications for Women and Men. Lessons for Research for Policy Makers*. NESSE and European Commission.
- Lee, R. (2003), "The demographic transition: three centuries of fundamental change", *Journal of Economic Perspectives*, 17, 4, pp. 167-190.
- Lee, R. i altres (2014), "Is low fertility really a problem? Population aging, dependency, and consumption", *Science*, 20, pp. 346, 229: <http://www.Sciencemag.org>
- Matías Cortes, G. - Jaimovich, N. - Siu, H.E. (2016), "The End of Men and Rise of Women in the High-Skilled Labor Market." Working Paper: <http://www.econ.quensu.ca/files/other/Siu%20paper%20endofmen20160920.pdf>
- Meyer, D. (2015), *Violence against Queer People*. Rutgers University Press: New Brunswick, New Jersey.
- Morini, C. (2014), *Por amor o a la fuerza. Feminización del trabajo y biopolítica del cuerpo*, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Nelson, J. (1995), "Feminism and Economics", *The Journal of Economic Perspectives*, 9, 2, pp. 131-148. www.jstor.org/stable/2138170

- Nussbaum, M.C. (2000), *Women and Human Development: The Capabilities Approach*, Cambridge University Press: Cambridge.
- Oster, E.F. (2004), "Witchcraft, Weather and Economic Growth in Renaissance Europe", *Journal of Economic Perspective*, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=522403>
- Pazos, Morán, M. (2016), "Roles de género y políticas públicas", ST73, pp. 5-23: <https://recyt.fecyt.es/index.php/sociologiatrabajo/article/view/55571>
- Pazos Morán, M. (2008), "Género, orientación del presupuesto y eficiencia económica", en María Pazos-Morán (ed.): *Economía e igualdad de género: retos de la hacienda pública en el siglo XXI*. Instituto de Estudios Fiscales.
- Pérez de Eulate, E. (2016), *Excluidas del paraíso*, documental.
- Pérez-Orozco, A. (2014), *Subversión feminista de la economía*, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Sampietro, J.L. (2009), *Economía humanista. Algo más que cifras*. Penguin Random House: Barcelona.
- Sarasua, C. (2014), "Por un reenfocado del análisis feminista de la crisis": http://www.carmensarasua.es/descargas/articulos_prensa_pressarticles/Revista%20digital%20Con%20la%20A%20
- Sen, A.K. (2000), *Desarrollo y libertad*. Planeta: Barcelona.
- Sen, A.K. (2001), *La desigualdad económica*. Fondo de Cultura Económica: México D.F.
- Smakov, A. (2018), "Economic Origins of Witch Hunting", *Studies in Business and Economics*, 13 (3), pp. 214-229.
- Truzzoli, C. (2020), *Desbordando sexo y género. El amplio abanico de las identidades*. Edicions Bellaterra: Barcelona.

Programari

Word, PowerPoint, i el programari de l'Office; Adobe Acrobat i Microsoft Teams. A començament de curs es donaran unes indicacions més específiques sobre: 1. unes altres eines de software a utilitzar per al seguiment i la preparació de l'assignatura; 2. les coordenades de recerca online per aconseguir documentació, audiovisuals i dades pertinents als continguts dels diversos temes tractats.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt